דְּשָׁתְיָיךְ טָפֵי – מדובר שהעלתה האבידה חלודה מרובה, והדבר מוכיח שמונחת היא שם כבר זמן רב, ומסתבר שלא היו הבעלים מניחים אותה שם זמן רב כל כך, ולכך יכול לומר לו שהיא מימות האמוריים:

שנינו במשנה: מצא כְּכוֹתֶל חָדָשׁ, מֵחֲצָיו וְלַחוּץ שֶׁלּוֹ, מֵחֲצָיו וְלִפְנִים שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת:

הגמרא מבארת אימתי נאמר דין זה: אָמַר רַב אַשִׁי, סַבִּינָא – סבין הנמצא בחורי הכותל, הולכים בָּתַר קָתָא – אחרי הבית יד שלו שהוא מקום אחיזתו, שאם היה הבית יד כלפי פנים הבית, הדבר מוכיח שהונח שם על ידי בני הבית ומשיבו לבעל הבית, ואילו אם היה כלפי חוץ, הרי שהונח שם על ידי עוברי רשות הרבים והרי אלו שלו, וְכֵיסָא – כיס של מעות הנמצא בחורי הכותל, הולכים בָּתַר שְׁנֵצֵיהּ – אחר רצועותיו, שאם היו לצד פנים מסתבר שהוא של בני הבית, ואם היו כלפי חוץ, בני רשות הרבים הניחודו והרי אלו שלו.

מקשה הגמרא: וְאֶלָּא מַתְנִיתִין דְּקָתָנֵי – משנתינו שמבואר בה לחלק שאם מצא מֵחֲצָיו של הכותל וְלַחוּץ, שֶׁלּוֹ, מֵחֲצָיו וְלִפְנִים שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, אימתי נאמר דין זה, וְלֶחֱוֵי אִי קָתָא לְגַאו אִי קָתָא לְבַר – נברר ונראה אם הבית יד של הסכין היא לצד הפנימי של הכותל או לצדו החיצוני וכך נדע מי הניחו שם, וכן בכיס, נברר אִי שְׁנֵצֵיהּ לְגַאו אִי שְׁנֵצֵיהּ לְבַר – אם רצועותיו הן כלפי פנים או כלפי חוץ.

מתרצת הגמרא: מַתְנִיתִין – משנתינו עוסקת בְּאוּדְרָא וְנִמְכָּא – במוכין וגוש כסף, שהם דברים שאין להם בית יד או רצועות, ולכן אין צורת הנחתם מוכיחה מי הניחם שם.

דין נוסף במצא בכותל: תָּנָא בברייתא, אִם הָיָה כּוֹתֶל מְמוּלָּא בכל רוחבו מֵהֶן – מן החפצים שנמצאו בחורים שבו, חוֹלְקִין בו המוצא ובעל הכותל. שואלת הגמרא: פְּשִׁיטָא שכשאין אפשרות להוכיח למי שייך החפץ, חולקים בו בעל הכותל והמוצא. משיבה הגמרא: לֹא צְרִיכָא דְּמִשַּׁפַּע בְּחַד גִּיסָא – הברייתא מדברת שהכותל משופע לצד אחד, מַהוּ דְּתֵימָא אִשְׁתְּפוּבֵי אִישְׁתְּפוּךְ – היינו סבורים לומר שמתחילה היה הכל מונח בצד הגבוה של הכותל אלא שנשפך לצד השני, וניתן את החפץ למי שבצדו הגבוה של הכותל, קָא מַשְׁמַע לָן – לכן משמיעה לנו הברייתא שאין אומרים כן, אלא המוצא ובעל הכותל חולקים במציאה:

שנינו במשנה: אִם הָיָה מַשְׁכִּירוֹ לַאֲחֵרִים אֲפִילּוּ (מָצָא) בְּתוֹךְ הַבַּיִת חֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ:

הגמרא מבררת את דברי המשנה. שואלת הגמרא: וְאַמַּאי – מדוע נוטל את המציאה לעצמו, לֵיזִיל בָּתַר בַּתְרָא – נאמר שהמציאה שייכת לדייר האחרון ששכר את הבית, מַי לֹא תְּנַן – האם לא שנינו במשנה (שקלים פ״ז מ״ב) מָעוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ לִפְנֵי סוֹחֲרֵי בְּהֵמָה בירושלים, לְעוֹלָם – בין בזמן הרגל ובין שלא בזמן הרגל, הם בחזקת מעות מַעֲשֵׂר שני, לפי שמעשר שני אינו נאכל אלא בירושלים, וכיון שהיו בסף מעשר רב, ואין אדם יכול לאכול את כל מעשרותיו בשהותו בירושלים, היו נותנים את הכסף לעניים או לחבריהם הדרים בעיר שיאכלום בקדושת מעשר, וכיון שעיקר דמי מעשר קונים בהם בהמות לקרבן שלמים, הרי שרוב הבאים לקנות בהמות יש בכיסם מעות מעשר, לכן כשנמצאו מעות לפני סוחרי הבהמות יש לחוש שנפלו מן הקונים ויש להחזיקם בתורת מעשר שני, אך אם נמצאו המעות בְּהַר הַבַּיִת, אפילו בזמן הרגל, הם בחזקת חוּלִּין, ואף בזמן הרגל שרוב המעות בירושלים הן מכסף מעשר, שכן עולי רגלים מביאים עמם את כסף המעשר שלהם כדי לאוכלו בירושלים, מכל מקום אנו הולכים אחרי רוב השנה ותולים שמעות אלו נפלו כאן קודם הרגל, וְאם נמצאו המעות בשאר השווקים שבִּירוּשָׁלַיִם, יש חילוק מתי נמצאו, אם בְּשָׁאר יְמוֹת הַשָּׁנָה נמצאו, הם בחזקת חוּלִּין, לפי שרוב מעות שבעיר במשך השנה הן חולין, ואם נמצאו בְּשָׁעַת הָרֶגֶל, הַכֹּל בחזקת מַעֲשֵׂר, שרוב המעות שבעיר הן מעשר. וְאַמַּאי רַבִּי שִׁמְעָיָה בַּר זְעֵירָא, מַאי טַעְמָא – מה הטעם שבירושלים בימות הרגל המעות מעשר, ולא תולים שהן מן הרוב של שאר ימות השנה שהן חולין כמו שאומרים אנו לגבי מעות שנמצאו בהר הבית, הוֹאִיל וְשׁוּקֵי יְרוּשָׁלַיִם עֲשׂוּיִין לְהִתְבַּבֵּד [רגילים לנקותם] בְּכָל יוֹם, ואם נפלו שם מעות לפני הרגל ודאי כבר מצאו אותם מכבדי השוק, מה שאין כן בהר הבית שאין מכבדין אותו בכל יום. אַלְמָא אַמְרִינַן – הרי יש להוכיח מכאן שבמקומות העשויים להתכבד אנו תולים שקַמָּאֵי אָזְלוּ וְהָנֵי אַחֲרִינֵי נִינְהוּ – האבידות הראשונות כבר אינן כאן, והמציאות שלפנינו אחרות הן, ולאחרונה נפלו כאן, ואם כן הָכָא נַמִּי – במשנתינו גם נאמר שקַמָּא קַמָּא אָזֵל – האבידות הראשונות הלכו ואינן, שכן הדרך שכל שוכר ביציאתו מן הבית מחפש ומפנה את כל חפציו, ואף אם אחד מן השוכרים הראשונים שכח משהו, הדייר שאחריו מצאו, וְאילו הָנֵי – המציאות שלפנינו, דְּכַתְרָא הוּא – של השוכר האחרון הן, ומדוע אומרת המשנה שהן של המוצא.

מיישבת הגמרא: אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ מְשׁוּם בַּר קַפָּרָא, המשנה מדברת כְּגוֹן שֶׁעָשָׂאוֹ בעל הבית לביתו, פּוּנְדָּק [–מלון] לְשָׁלְשָׁה יִשְׂרָאֵל, ומי שנפל ממנו מתייאש משום שאינו יודע את מי מבין השנים האחרים לתבוע, ולכן הרי אלו שלו.

מקשה הגמרא: האם שְׁמַע מִינָּה – יש לשמוע מכך שהֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר האומר שהמוצא אבידה במקום שהרבים מצויים בו הרי אלו שלו, אֲפִילּוּ בְּמקום שמצויים בו רוֹב יִשְׂרָאֵל, ולא רק במקום שמצויים בו רוב נכרים, שלכן אחד מהשלושה שאיבד מתייאש מאבידתו, והרי לעיל (כד.) הסתפקנו בזה.

מתרצת הגמרא: אֶלָּא אָמַר רַב מְנַשְּׁיָא בַּר יַעֲקֹב, המשנה מדברת כְּגוֹן שֶׁעָשָׂאוֹ בעל הבית לביתו, פּוּנְדָּק לְשָׁלְשָׁה עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, ומסתבר שמן הנכרים נאבד, ואין חיוב השבת אבידה לנכרי.

תירוץ נוסף: רַב נַחְמָן אָמַר בשם רַבָּה בַּר אֲבוּהּ, אֲפִילּוּ תֵּימָא – אפילו אם נאמר שהשכיר את הבית באחרונה לִשְׁלֹשָׁה יִשְׂרָאֵל, גם כן הרי אלו שלו, ולא משום שהלכה כרבי שמעון בן אלעזר שהמוצא מציאה במקום שרבים מצויים בו הרי אלו שלו, שכן במקום שהרבים מצויים בו אפשר שההלכה כחכמים שאינו מתייאש, לפי שסובר בדעתו שהמוצא רוצה להחזיר את האבידה אלא שאינו יודע מי הבעלים, ובודאי כשיעלה לרגל יכריז עליה ויחזירנה לפי סימנים, אך במקרה שלפנינו גם חכמים מודים שהבעלים מתייאשים, מַאי טַעְמָא, משום שאנו אומרים שהַהוּא דְּנָפַל מִינֵּיהּ מַיְיאֵשׁ – אותו אדם שנפלה ממנו האבידה מתייאש, משום שמֵימַר אָמַר – הוא סבור בדעתו, מִכְּדֵי אִינִישׁ אַחֲרִינָא לֹא הֲוָה בַּהֲדֵי אֶלָּא הָנֵי – הרי אף אדם אחר לא היה עמי כי אם אנשים אלו, והרי אָמְרֵי קַמַּייהוּ בַּמָּה זְמַנֵּי לִיהַדְּרוּ לִי וְלֹא הַדְּרוּ לִי – כבר בקשתי מהם כמה פעמים שיחזירו לי את אבידתי ולא החזירו לי, וְהַשְׁתָּא לִיהַדְּרוּ – האם עתה כן יחזירו לי, הרי הדבר מוכיח שאינם רוצים להחזיר לי, שכן אִי דַּעְתַּייהוּ לְאַהַדּוּרֵהּ אַהַדְּרוּהּ נִיהֲלִי – אם היה בדעתם להחזיר לי את אבידתי היו כבר מחזירים לי אותה, וְהַאי דְּלָא אַהַדְּרוּהּ לִי בְּדַעְתַּייהוּ לְמֵימְזַלְהּ – ומכך שעדיין לא החזירו לי עד עכשיו הרי שכוונתם לגוזלה, ולכן הוא מתייאש מלמוצאה עוד.

וְאוֹזֶא רַב נַחְמָן לְטַעְמֵיהּ – רב נחמן האומר שהבעלים מתייאשים בשלשה ישראל, הולך בזה לשיטתו, דְּאָמַר רַב נַחְמָן, רָאָה סָלַע

כאשר ההתעוררות דמזל ושורש הנשמה חודרת עד לעניין של מעשה בפועל – אזי יודעים שהתעוררות זו הייתה התעוררות אמיתית.

משיחת ליל כ"ף מר־חשוון ה'תשד"מ

שֶׁנֶּפַל מִשְּׁנַיִם חַיָּיב לְהַחֲזִיר. מַאי טַעְמָא, כֵּיוָן שֶׁהַהוּא דְּנָפַל מִינַּיהּ לֹא מְיַאֲשׁ, כֵּיוָן שֶׁמֵּימַר אָמַר – אומר הוא בדעתו, מִכְּדֵי אִינִישׁ אַחֲרִינָא לֹא חָזֵי בַּהֲדֵי אֶלָּא הַאי – הרי אף אדם אחר לא היה עמי מלבד אדם זה, ואם כן, נְקִיטְנָא לֵיהּ וַאֲמִינָא לֵיהּ – אתבע אותו ואומר לו, אַנְתְּ הוּא דְּשָׁקַלְתֵּיהּ – ודאי אתה הוא שלקחת את אבידתי, ואתבענו שישבע שבועת היסת שלא לקחה, ויהיה חייב להחזיר לי את האבידה, ואם כן כשהמוצא הגביה את האבידה עדיין היה זה לפני יאוש, וההלכה היא שיאוש שלא מדעת אינו יאוש. אבל בְּנִפְלָה מבין שְׁלָשָׁה בני אדם, אֵינוֹ חַיָּיב לְהַחֲזִיר. מַאי טַעְמָא, הַהוּא דְּנָפַל מִינַּיהּ וַדַּאי מְיַאֲשׁ, מֵימַר אָמַר, מִכְּדֵי תְּרֵי הָווּ בַּהֲדַאי – הרי שני אנשים היו עמי, אִי נְקִיטְנָא לְהַאי אָמַר לֹא שְׁקַלְתֵּיהּ – אם אתבע את אחד מהם הוא יכחיש ויאמר שלא מצא את האבידה, וְאִי נְקִיטְנָא לְהַאי אָמַר לֹא שְׁקַלְתֵּיהּ – וכן אם אתבע את השני, אף הוא יכחיש ויאמר שלא מצא את האבידה, ומשום כך מתייאש הוא מיד.

הגמרא מבארת את דבריו: אָמַר רָבָא, הַאי דְּאָמְרַתְּ בִּשְׁלָשָׁה – דין זה שאמרנו שכאשר מצא אבידה שנפלה מבין שלשה אנשים אֵינוֹ חַיָּיב לְהַחֲזִיר, לֹא אֲמָרַן אֶלָּא דְּלֵית בֵּיהּ – כאשר אין באבידה שָׁוֶה פְּרוּטָה לְכָל חַד וְחַד מהאנשים שמביניהם נפלה, אֲבָל אִית בֵּיהּ שָׁוֶה פְּרוּטָה לְכָל חַד וְחַד, חַיָּיב לְהַחֲזִיר. מַאי טַעְמָא, אֵימּוֹר שׁוּתְּפֵי נִינְהוּ וְלֹא מְיַאֲשׁוּ – משום שיתכן שהם שותפים בסלע זו, וסבורים הם שאחד מהם מצא את הסלע, וכיון שהם נאמנים זה על זה אינם חושדים שהמוצא יקחנה לעצמו, ואף שעדיין לא החזירה, מעלים בדעתם שאין כוונתו כי אם לצערם לזמן מועט, אך לבסוף בודאי יחזיר להם את האבידה, ואינם מתייאשים, ואם כן כשהגיע ליד המוצא היה עדיין לפני יאוש, ואף שסלע הוא דבר שאין בו סימן, חייב להחזיר כיון שהוא לפני יאוש. אבל אם אין בסלע כדי שוה פרוטה לכל אחד מהם, הרי אלו שלו, בין אם נאמר ששותפים הם בו, שבאופן זה אין בו שוה פרוטה לכל אחד מהם, ואין בו חיוב השבה, וכן אם אינם שותפים בו אין צריך להחזיר, שבין אם היה הסלע של אחד ובין היה הסלע של שנים מתייאשים הבעלים, שאין יודע את מי מהשנים לתבוע.

גירסא אחרת בדברי רבא: אִיכָּא דְּאָמְרֵי – יש שאמרו בלשון אחרת, אָמַר רָבָא, אַף עַל גַּב דְּלֵית בֵּיהּ – אפילו אם לא היה באבידה אֶלָּא שָׁוֶה שְׁתֵּי פְּרוּטוֹת, חַיָּיב לְהַחֲזִיר. מַאי טַעְמָא, אֵימּוֹר שׁוּתְּפֵי נִינְהוּ – יתכן ששותפים הם, וְאַחַד מִנַּייהוּ אַחְלֵי אַחְלֵיהּ לְמָנָתֵיהּ גַּבֵּי חַבְרֵיהּ – ואחד מהם מחל את חלקו לחבירו, ואם כן לאחד מהם יש שוה פרוטה באבידה, ויש בה חיוב השבה.

נאמר בתורה (דברים כב א-ג) 'לֹא תִרְאֶה אֶת שׁוֹר אָחִיךָ אוֹ אֶת שֵׂיוֹ נִדָּחִים וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הָשֵׁב תְּשִׁיבֵם לְאָחִיךָ, וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל אֲבֵדַת אָחִיךָ אֲשֶׁר תֹּאבַד מִמֶּנּוּ וּמְצָאתָהּ לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם'. ומכאן שהמוצא אבידה אסור לו להתעלם ממנה אלא צריך לקחתה בכדי להשיבה, ואם התעלם עבר בלאו של 'לא תוכל להתעלם'. וכן יש חיוב להשיב את האבידה לבעליה וככתוב 'השב תשיבם'. איסור נוסף יש על אדם שנוטל את האבידה שלא בכדי להשיבה, שעובר הוא על לאו של 'לא תגזול' (ויקרא יט ג). הגמרא מבארת באיזה אופן עובר על כל אחד מהחיובים האלו.

וְאָמַר רָבָא, רָאָה סֶלַע שֶׁנָּפְלָה ונטלה לעצמו, אם נְטָלָהּ לִפְנֵי יֵאוּשׁ, כגון שלא הספיק הבעלים למשמש בכיסו ולהבחין באבידתו, והגביה המוצא עַל מְנָת לְגוֹזְלָהּ, עוֹבֵר בְּכוּלָּן – בכל האיסורים שנאמרו במי שלוקח את אבידת חבירו ואינו משיבה לו, דהיינו, מִשּׁוּם 'לֹא תִגְזוֹל', וּמִשּׁוּם 'הָשֵׁב תְּשִׁיבֵם', וּמִשּׁוּם 'לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם', וְאַף עַל גַּב דְּחָזְרָה האבידה לבעליה על ידו לְאַחַר יֵאוּשׁ, אין בכך תיקון לעבירה שעבר, אלא מַתָּנָה הוּא דְּיָהֵיב לֵיהּ – שנתן לבעלים, כיון שכבר נתייאש ממנה ואינה שלו, וְאֵיפּוֹרָא דְּעָבַר עָבַר – והאיסור שעבר כבר נעשה ואין לו תקנה.

ואם נְטָלָהּ [את הסלע] לִפְנֵי יֵאוּשׁ עַל מְנָת לְהַחֲזִירָהּ, וּלְאַחַר יֵאוּשׁ נִתְכַּוֵּין לְגוֹזְלָהּ, עוֹבֵר מִשּׁוּם 'הָשֵׁב תְּשִׁיבֵם' בלבד, שכל שנטל האבידה עומד הוא בחיוב להשיבה, אבל משום 'לא תגזול' אינו עובר, כיון שלא תגזול אינו אלא כשנוטל על מנת לגזול, ואילו כאן בשעת נטילה היה בדעתו להחזיר ורק אחר כך נמלך לגוזלה, וכן אינו עובר משום 'לא תוכל להתעלם', כיון שלא העלים את עיניו מהאבידה אלא נטל אותה על מנת להחזירה ואחר כך הוא שהתבוין לגוזלה.

ואם הִמְתִּין לָהּ [–לסלע] בשעה שראה אותה ולא נטלה עַד שֶׁנִּתְאַשּׁוּ הַבְּעָלִים וְרק אז נְטָלָהּ, אֵינוֹ עוֹבֵר אֶלָּא מִשּׁוּם 'לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם' בִּלְבָד, שהרי התעלם ממנה ולא הגביה אותה על מנת להשיבה, אך לא משום 'השב תשיבם', ולא משום 'לא תגזול'.

דין נוסף: אָמַר רָבָא, הַאי מַאן דְּחָזֵי זוּזֵי מְחַבְּרִיהּ בֵּי חִלְתָּא – מי שראה שנפלו מטבעות מחבירו בין החולות, וְאִשְׁכְּחֵיהּ וְשַׁקְלֵיהּ – והוא עצמו מצא את המטבעות ולקח אותם, לֹא מְיַחַיַּיב לְאַהְדּוּרֵי לֵיהּ – אין המוצא חייב להחזירם לבעלים. מַאי טַעְמָא, משום שֶׁהַהוּא דְּנָפַל מִינַּיהּ מְיַאֲשׁ הוּא, אַף עַל גַּב דְּחַזְיֵיתֵי דְּאַיְיתֵי אַרְכְּבָא וְקָא מַרְכַּב – ואפילו שהמוצא רואה שהבעלים לוקח בכרה לסנן את החול, ומסננו, ונראה במבקש הוא למצוא את אבידתו, מכל מקום אינו חייב להחזיר לו, שאין במעשהו זה הוכחה שלא התייאש, כיון שתולים אנו דְּמֵימַר אָמַר – שהמוצא אומר בדעתו, כִּי הֵיכִי דְּנָפוֹל מִינַּאי דִּידִי – כמו שנפל ונאבדו ממני מטבעות, הָכִי נָפוֹל מֵאִינִישׁ אַחֲרִינָא – כמו כן נפלו גם מאנשים אחרים אבידות שונות, וּמַשְׁכַּחְנָא מִידֵי – ושמא אמצא חפצים של אנשים אחרים במקום אבידתי, ולא שבכוונתו למצוא את אבידתו:

משנה

המשנה דנה בדיני אבידות שונות: מָצָא בְּחָנוּת אבידה שאין בה סימן, חֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ, משום שרבים האנשים שנכנסים שם לכך הבעלים מתייאש. אבל אם היתה המציאה בֵּין הַתֵּיבָה [והמונחת לפני החנוני] וְלַחָנְוָנִי, הרי אלו שֶׁל חָנְוָנִי, כיון שבודאי נפל ממנו. וכן המוצא מעות לִפְנֵי שׁוּלְחָנֵי – מחליף מעות, שנותן המטבעות על השלחן שלפניו, וכן הבאים להחליף אף הם נותנים שם את המעות, והמעות נמצאו לפני השולחן, חֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ, שכיון שנמצאו לפני השולחן המפסיק בין השולחני ובין הבאים להחליף, מוכח אם כן שנפלו מן הבאים. אבל אם נמצאו בֵּין הַכִּסֵּא שהשולחן מונח עליו וְלַשּׁוּלְחָנֵי, חֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל שׁוּלְחָנֵי, כי יתכן שנפלו לכאן רק מהשולחני, הנותן את המעות מצד זה.

הַלּוֹקֵחַ – הקונה פֵּירוֹת מֵחֲבֵירוֹ, אוֹ שֶׁשִּׁילַּח לוֹ חֲבֵירוֹ פֵּירוֹת במתנה, וְמָצָא בָּהֶן מָעוֹת, חֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. אבל אִם הָיוּ המעות צְרוּרִין יחד בצרור, נוֹטֵל וּמַכְרִיז, כיון שהקשר של הצרור או מנין המעות חשובים סימן:

גמרא

דין נוסף בענין מעות שנמצאו לפני שולחני: אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲפִילּוּ היו מוּנָּחִין עַל גַּבֵּי הַשּׁוּלְחָן ולא רק על גבי קרקע, הרי אלו שלו. הגמרא דנה אם ממשנתינו ניתן להוכיח את הדין במקרה זה: תְּנַן, אם נמצאו המעות לִפְנֵי שׁוּלְחָנֵי, חֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ, וממה שכתבה המשנה 'לפני' משמע שנמצאו על הקרקע, משמע הָא – אבל נמצאו עַל גַּבֵּי שׁוּלְחָן, דְּשׁוּלְחָנֵי הם, ושלא כדברי רבי אלעזר. אולם, אֵימָא סֵיפָא – אמור את המשך דברי המשנה, אם המעות נמצאו בֵּין הַכִּסֵּא וְלַשּׁוּלְחָנֵי הרי הן שֶׁל שׁוּלְחָנֵי, משמע הָא – אבל נמצאו עַל גַּבֵּי שׁוּלְחָן, הרי אלו שֶׁלּוֹ, וכדבריו של רבי אלעזר. מסיימת הגמרא: אֶלָּא מַהָא לֵיכָּא לְמִשְׁמַע מִינַּהּ – ממשנתינו אי אפשר להוכיח האם ההלכה כרבי אלעזר או לא.

הגמרא מברירת מהיכן למד רבי אלעזר הלכה זו: וְרַבִּי אֶלְעָזָר שאמר שהרי אלו שלו, הָא מָנָא לֵיהּ – מנין לו שאכן כך הדין. מבארת הגמרא: אָמַר רָבָא, מַתְנִיתִין קְשִׁיתֵיהּ – הוקשתה לו המשנה, מַאי אִרְיָא דְּתָנֵי – מדוע המשנה כותבת בֵּין הַכִּסֵּא לַשּׁוּלְחָנֵי שבאופן זה הוא שֶׁל שׁוּלְחָנֵי, לֵיתְנֵי – המשנה יכולה

המשך בעמוד יא

לכתוב שאפילו אם המעות נמצאו **עַל גבי השולְחָן**, וכל שכן אם
הן נמצאו בין הכסא ולשולחני, הרי אלו של שולחני, **אִי נַמִי** – וכן
יכולה היתה המשנה לכתוב במקום 'לפני שולחני הרי אלו שלו',
שאם **מָצָא** מעות **בְּשׁוּלְחָנוֹת**, שפירושו בחנות של השולחני, הרי
אלו שלו, **כְּדְקָתָנֵי רֵישָׁא** – וכמו שכתוב ברישא של המשנה, אם
מָצָא בְּחָנוּת הרי אלו **שֶׁלּוֹ**, ואילו הלשון 'לפני שולחני' משמע שגם
על גבי השולחן הרי אלו שלו, **אֶלָּא שְׁמַע מִינָּה שַׁאֲפִילּוּ** אם המעות
היו **מוּנָּחִין עַל גַּבֵּי הַשּׁוּלְחָן, חֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ:**

שנינו במשנה: **הַלּוֹקֵחַ פֵּירוֹת מֵחֲבֵירוֹ וכו'**, או ששילח לו חבירו
פירות, ומצא בהן מעות, הרי אלו שלו: הגמרא מבארת באיזה
אופן מדברת המשנה: **אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ מְשׁוּם רַבִּי יַנַּאי, לֹא שָׁנוּ** –
מה ששנינו במשנתינו שהקונה פירות ומצא בתוכן מעות הרי אלו
שלו, לא נאמר **אֶלָּא**